Kerkelä Julia 3.9.2024

Eduskunnalle tiedottaminen / Neuvostoraportti / EU:n epävirallinen ulkoministerikokous Brysselissä 29.8.2024

EU:n epävirallinen ulkoministerikokous 29.8.2024

Kokouksen aiheina olivat Venäjän hyökkäys Ukrainaan, Lähi-idän tilanne, lounaskeskustelu Turkin ulkoministeri Fidanin kanssa sekä muissa asioissa Venezuelan ja Georgian tilanteet.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan –keskustelussa Ukrainan ulkoministeri Kuleba korosti tarvetta EU:n tuelle Ukrainan ilmapuolustuksen vahvistamiseksi ja muistutti maan energiatilanteen kriittisestä tilasta. Jäsenmaat ilmaisivat laajan tukensa Ukrainalle annetun aseavun käyttämiselle myös Venäjän maaperällä.

Lähi-idän osalta YK:n Gazan humanitaarisen ja jälleenrakentamisen koordinaattori Kaag kuvasi Gazan tilannetta katastrofaaliseksi siviilien kärsimyksen kannalta. Keskustelussa esiintyi huoli Länsirannan samoin kuin Libanonin vastaisen rajan tilanteen eskaloitumisesta.

EU:n epävirallinen ulkoministerikokous järjestettiin Brysselissä 29.8. Kokouksen pääaiheina olivat Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja Lähi-idän tilanne. Kokouksen yhteydessä järjestettiin epävirallinen lounaskeskustelu Turkin UMI Fidanin kanssa. Muissa asioissa keskusteltiin Venezuelasta ja Georgiasta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan

Korkea edustaja (KEVP) Borrell alusti keskustelua toteamalla, että EU:n apu Ukrainalle on ylittänyt 100 miljardia euroa, josta sotilaallisen avun osuus on 43 miljardia euroa. Ukrainan energiainfrastruktuuria pyritään vahvistamaan EU-tuen avulla. KEVP Borrell peräänkuulutti EU:n yhteistä kantaa Ukrainalle annettavan sotilaallisen materiaalin käyttämiselle Venäjän maaperällä. KEVP Borrell noteerasi, että EU:n koordinoitua vaikuttamistyötä jatketaan YK:n yleiskokousviikolla syyskuussa.

Ukrainan ulkoministeri Dmytro Kuleba osallistui keskusteluun paikan päällä. Kuleba päivitti tilannetta rintamalta ja muistutti EU-ulkoministereitä Ukrainan ilmapuolustuksen vahvistamisen merkityksestä, erityisesti energiainfrastruktuurin suojelemiseksi. Kuleba totesi, että Kurskin operaation tavoitteena on ollut osoittaa, ettei sota ole pysähtynyt asemasodaksi ja, että sota koskettaa konkreettisesti myös ve-

näläisiä. Ukraina antaa alueilla asuville venäläisille humanitaarista apua ja on tarjonnut alueen asukkaille turvakäytävät siirtymiseen muualle Venäjään. Kuleba pyysi EU:lta tukea vaikuttamistyölle YK:n yleiskokouksen korkean tason viikon yhteydessä, erityisesti Afrikan maiden, Kiinan ja Intian suuntaan.

Enemmistö jäsenmaista ei aseta rajoitteita EU:n ja jäsenmaiden toimittaman aseavun käytölle Venäjän maaperällä, kunhan toimet kunnioittavat kansainvälistä oikeutta. Yksimielisyyteen asiassa ei kuitenkaan päästy. Kokouksessa noteerattiin Ukrainan edistyminen EU-jäsenyyskriteerien toimeenpanossa.

Keskustelussa peräänkuulutettiin koordinoitua EU:n vaikuttamistyötä YK:n yleiskokouksen korkean tason viikolla, sekä 15. pakotepaketin valmisteluiden aloittamista.

Suomi korosti, että Ukrainalle annettavan aseavun käytöstä Venäjän maaperällä ei tule asettaa rajoitteita. Suomi ilmaisi tukensa 15. pakotepaketin valmistelujen käynnistämiselle.

Lähi-idän tilanne

YK:n Gazan humanitaarisen avun ja jälleenrakentamisen koordinaattori Sigrid Kaag osallistui asiakohdan käsittelyyn. Kaag aloitti keskustelun toteamalla Gazan humanitaarisen tilanteen katastrofaaliseksi. Kaag muistutti, että tulitauon aikaan saaminen on edellytys humanitaarisen avun perille saamiseksi. Tulitauon lisäksi on käynnistettävä poliittinen prosessi, joka pyrkii alueellisten jännitteiden ratkaisemiseen. Kaag muistutti palestiinalaishallinnon roolista ja vastuusta konfliktin jälkeisessä ajassa, ja totesi, että jälleenrakennus tulee olemaan valtava haaste, joka edellyttää poliittisesti pitkän tähtäimen ratkaisua, johon kaikki osapuolet sitoutuvat. Tilanteessa EU:n roolilta odotetaan ennen kaikkea kansainvälisen lain kunnioittamista, palestiinalaishallinnon tukemista sekä humanitaarisen ja kehitysavun ennustettavuutta. EU:lla on suurimpana Palestiinan rahoittajana vaikutusvaltaa, jota sen tulisi voida hyödyntää.

Jäsenmaat kiittivät Kaagia YK:n arvokkaasta työstä Gazassa ja Länsirannalla. Jäsenmaiden puheenvuorossa esiintyi huoli konfliktin eskalaatiosta Libanonin vastaisella rajalla, samoin kuin Israelin viimeaikaisista toimista Länsirannalla.

Lounaskeskustelu Turkin ulkoministeri Hakan Fidanin kanssa

Lounastapaamisessa Turkin UMI Fidanin kanssa keskusteltiin mm. Lähi-idän tilanteesta, Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan sekä EU-Turkki-suhteista.

Ajankohtaiset asiat

Ajankohtaisissa asioissa esillä olivat Venezuelan tilanne heinäkuussa pidettyjen presidentinvaalien jälkeen sekä Georgian demokratiakehityksen heikkeneminen lokakuun parlamenttivaalien alla.

Suomen edustajat

Ulkoministeri Elina Valtonen
COPS-suurlähettiläs Juha Ottman